నీ తి దీ పి క.

By

K. VEERESALINGAM

నీతిదీపిక.

దేవుఁడు.

ఆ. శ్రీలోనంగ నాదుచిత్తంబులోపల
భక్తితోడనిలిపి ప్రస్తుతింతు,
నిఖిలలోకవంద్యు నిత్యునిఁ బరమేశు
నార్తజనశరణ్యు నగ్రగణ్యు. 1

ఆ. తెల్లవారలేచి దినమెల్ల గావించు
పనులలోనఁ గానిపనులు కొన్ని
కలుగుఁ గాన, వానిఁగరుణతో సైరింప
దేవుఁగొలువవలయుదినమునందు. 2

తే. పనులఁజాలించి, నిద్రింపఁజనెడునపుడు
మనసులోనీశ్వరునివేఁడుకొనఁగవలయు,
నొడలెఱుంగకనిదిరించుచున్నయపుడు
మనకునొకకీడురాకుండమనుచుకొఱకు. 3

తే. మనకుమేలైనయపుడెల్ల, మఱచిపోక
దైవమును జాలభక్తితోఁదలఁపవలయు;
నతనిదయచేతనేకదా యట్టిశుభము
లొదవుమనకని గట్టిగా మదినెఱింగి. 4

తే. కీడుమూఁడినవాఁడును వేఁడుకొనుము
నీవు, భగవంతుదృఢముగా భావమందు
నట్టియాపద నడఁగింప, నతఁడెతక్క
మఱియొకండుసమర్థుఁడండుమహిని లేఁడు.

తనవారు.

తే. తొలుతనెన్నెన్నొవ్రతములుసలిపి, గర్భ
మందు నవమాసములుమోసి, యవలఁగాంచి

పెంచి, పెద్దవానిగఁజేసి మంచినట్టి
తల్లిబుుణమించుకయుఁ దీర్పఁదరమె మనకు? 6

తే. విద్యయును బుద్ధి చెప్పించి, వెలయఁజేసి
కాయమొక్కింతనొచ్చినఁ గలఁతపడుచుఁ
దగుచికిత్సలఁ జేయించి, తెగులుమాన్పి
మనల నింతవారిగఁ జేసె జనకుఁ డరసి. 7

తే. ఒకట-గర్భవాసంబున నుద్భవించి,
యొకట-తల్లిపాలఁబెరిగి, యొకట-కయ్యఁ
బండుకొని యుండి, పయిఁ బ్రక్కఁ బడుచు నుండు
సోదరులు పరస్పరమైత్రి నుండవలయు. 8

తే. చేయవలెఁ దల్లిదండ్రులుచెప్పుపనిని
మాఱువల్కక పుత్రుండు, మనినదనుకఁ
జుట్టముల నెల్ల బ్రేమతోఁజూడవలయుఁ
జేతనైనంతసాయంబుఁజేయుచెపుడు. 9

మ ం చి బా లుఁ డు.

ఆ. ప్రొద్దుపొడువకుండ నిద్దురమేల్కని
సమయకృత్యములను జక్కఁబెట్టి
పుస్తకములఁ గొనుచుఁ బొరుగుపిల్లలఁగూడి,
బడికిబోవు మంచిబాలకుండు. 10

తే. భోజనముచేయునప్పుడు బుద్ధిగలిగి
లేనివస్తువు లెమ్మని లేనిపోని
యాగడముచేసి యలఁచక, వేగమునను
గలకొలందినిభుజియించికదలిపోవు. 11

తే. తానుబడియందుజదివినదానినెపుడు
మఱచిపోవక, వల్లించుమరలమరలఁ

బుస్తకంబులఁ జింపక, పొదుపుగాను
వాడుకొనుచుండుఁ దనతోడివారు మెచ్చ. 12

తే. తనకుదీటికరైనట్టితఱిని దినము,
సెలవులిచ్చిన దినములఁ జింతనంబు
సేయుచును, నాటపాటల చెంతఁ బోక
కరము ప్రాఁత పాఠంబులగట్టిచేయు. 13

తే. చెడ్డబిడ్డలతోఁ జెల్మిఁ జేయఁబోఁడు;
తల్లిదండ్రులమాటల దాఁటకుండు
గురుని దైవంబుగా నెంచి కొలువుసేయుఁ;
జూడమనసైన, నల్లరిజూడఁ; జనఁడు 14

విద్య.

ఆ. విద్యవలన మిగుల వినయంబు గలుగును ;
విద్యచేతఁ దెలివి విస్తరిల్లు ;
విద్యచేతఁగరము వెలయును యోగ్యత;
విద్యలేనివాఁడు వింతపశువు. 15

ఆ. ధనముతఱిఁగిపోవు దానంబుచేసిన,
విద్య దానమునను వృద్ధినొందు;
విత్తమరసిచూడ విద్యాధనముతోడ
నీడ నంగఁ దగునె యించుకైన? 16

ఆ. చదువువేళ నీకు సందేహమేదేని
తోఁచెనేని, మదినిదాఁచుకోక,
గురునియొద్దకరిగి, గొబ్బుననడుగుము;
సిగ్గుపడియె దేని, చెడుదువీవ. 17

ఆ. మురుగులుంగరములు ముత్యంపుసరులును
బురుషుని గయిసేయు భూషణములె?

యరని మేషమునకు నన్నియునశియించు;
విద్యయొకటె యెపుడువిడనిటోడవు. 18

తే. రాజుతన దేశమున నెగౌరవముగాంచుఁ;
బండితుఁడో, యెల్లయెడగౌరవమ్ముఁవడయుఁ;
జనువునకు రాజ్యమైనను జాలదనఁగ,
విద్యతోసాటి మఱియేదివిశ్వమునను? 19

అ డఁ కు వ.

ఆ. ఎంతకలిమిగలుగు, నంతయడంకువఁ
గలిగియుండవలయు, గర్వపడక;
యన్నిగుణములుండి, యడఁకువ లేకున్న
నిష్ఫలంబులవియు నిశ్చయముగ. 20

తే. చదువునకుఁదోడువినయంబుగూడిరియుంట
పసిఁడికినిదావియబ్బిన భాతియగును
విద్యగలిగియు నడఁకువ వెలయకుంట
యమరతరుపునుగచ్చచెట్టలమికొనుట. 21

ఆ. అడఁగిమడఁగియుండునాతనిగుణములు,
కొలఁదివైన, మిగుల గొప్పవగును;
విఱ్ఱవీఁగుచుండువీఱిఁడిగుణములు,
గొప్పవైన, మిగులఁగొలఁదివగును. 22

తే. క్రిందుమీఁదును గానక కెరలిపడెడు
నరునిసుగుణములెయవగుణంబులగును;
జెప్పనేటికి? వానికిఁ జెడుగుణములె
కలిగియున్న, నిఁకెట్టుగాఁదలఁపఁబడునో. 23

గ ర్వ ము

తే. కలిమి భువిలోన నీకెంతకలిగియున్న,
గర్వపడకుము నేనాకా ఘనుఁడననుచు

నెంతసిరియుండు, నంతకు నేనుమడుఁగు
లడఁగియుండు; నీకయ్య శ్రేయస్కరంబు. 24

తే. తన్నుఁదాఁగొప్పవానిఁగ, దలచునట్టి
వాని, చెప్పుకొనెడునట్టివాని, నరుని
బరిహసింతురు, చాటునఁ బ్రజలుమిగులఁ;
గనుక, నాత్మప్రశంసమెయ్యనుచితంబు. 25

తే. మనకు లేనివిద్యయు గొప్పతనము, మనకు
గలదటంచునటించినఁ గల్ల తెలిసి
ప్రజలుమనలనవ్వుదురు చప్పటలుగొట్టి
యవిలవము లేనినరకంబెనలుసుచేసి. 26

తృప్తి.

తే. తనకుఁగలమేలుతోడనె తనివిపొంద,
మోద మొదవును; మఱిచాల లేదటంచు
మనసులోపలచింతతో వనరుచున్న,
సౌఖ్యమెడఁబాయు, నిచ్చలు శ్రమముగదురు. 27

తే. సౌఖ్యమబ్బెడునంచు, దేశమ్ములెల్లఁ
దిరుగఁబనిలేదు; మదిలోనఁదృప్తియొకటి
కలిగెనేనియు, నింటనె కలుగుసుఖము;
తుష్టిలేదేని, సౌఖ్యంబు దొరకదెందు. 28

తే. ఇంతచదివితిఁజాలదె? యింక నేల?
యనుచుఁదనకున్నవిద్యతో మనుజుఁడెపుడుఁ
దృప్తినొందుచునుండుట, తెలివిలేమి;
బ్రతికినన్నాళ్ళు, విద్యను బడయవలయు. 29

ధైర్యము.

తే. ఆపదలువచ్చినపు డధైర్యంబువడిన,
నంతకంతకు మఱిచింత యతిశయిల్లుఁ;

గొంచెమైననుదానిచేఁ గూడిరాదు;
కాన, నట్టిచో ధైర్యంబె పూనవలయు. 30

తే. ఎంతజాగ్రత్తతోనున్న, నెన్నఁడేని
నొక్కసమయంబున విపత్తులొదవకుండ
వట్టిపట్టులఁ, గీడు పోఁగొట్టుకొనెడు
వెరవురోయంగఁజనుఁగాని, వెఱవఁదగదు. 31

సత్యము.

తే. తండ్రిదండించు, గృహమునఁదల్లితిట్టు
గురుఁడుపాఠశాలకుఁబోవఁగోపపడును,
తోడిబాలురుదూషింత్రు తులువయనుచుఁ,
గానఁగూడదుబాలుండుకల్లలాడ. 32

ఆ. పాఠశాలలందు బాలురుకొందఱు
తప్పుచేసి, దానిఁ గప్పిపుచ్చ
బొంకుచుందురదియుఁ బూర్వపుదానితోఁ
గలియ, రెండుకావె కానిపనులు? 33

ఆ. ఎప్పుడైనఁగల్ల నించుక పలికిన,
నమ్మరెన్నఁడితరనరులు వానిఁ;
దఱుచునీతిహాని, దబ్బఱలాడెడు
చెడుగుమాటవేఱ చెప్పనేల? 34

ఆ. ప్రాణహానియైన, బంధుహానియునైన,
విత్తహానియైన, వినుముకడకు
మానహానియైన మఱియేమియైనను,
బొంకకుండువాఁడె పుణ్యతముఁడు. 35

జీవహింస.

ఆ. చీమమొదలుగలుగుచిన్నజంతువులకు
హింసచేయుచుండ్రుహీనమతులు;

తమ్ముమించువారు తమకట్లుచేసిన,
నెట్టులుండునొక్కొ యెఱుఁగలేరు. 36

ఆ. అల్పజంతువులకు హానిఁజేయుచునున్న;
నంతకంతకదియె స్వాంతమునకు
బట్టుపడుచుఁబిదపఁ జెట్టలనరులకుఁ
జేయుబుద్ధిపుట్టఁ జేటుమూఁడు. 37

ఆ. దోమమొదలుపెద్దసామజంబువఱకుఁ
గలుగుజంతువులకకారణంబ,
బాధసేయకుండవలయును సతతంబు;
హింసకూడదనెడియెఱుకగలిగి. 38

ఆ. ప్రాణికోటియెడలఁ మాయనిదయగల్గు
వారియందు, దైవమారయంగఁ
గరమనుగ్రహంబు గలిగియుండునుఁ గాన,
హింససేయఁగూడ దించుకైన. 39

సర్వజన సమాదరము.

ఆ. గొప్పవారలైనఁ, గొంచెపువారైన
నన్నదమ్ములగుచు నరసిచూడ
దైవమొకనివలనఁ దారందఱునుగల్గి
యొక్కపుడమియందెయుండుకతన. 40

ఆ. కాన, భేదబుద్ధి గల్పించుకొనిత్రుళ్ళి
పడక, యెపుడు లేనివారిఁ గన్న
నాదరింపవలయు సోదరభావంబు
తోడఁ, జేతనైనతోడుసూపి. 41

తే. అవనిలోపల, నధికారమబ్బెనేని
క్రిందివారల నెప్పుడుఁగినియఁదగదు ;

దానిచేఁ, దనదార్ఢ్యంబె కానఁగను;
గాని, వచ్చులాభము లేశమైన లేదు.

తే. కొలువుకుదిరినవానిని, గూర్మితోడఁ
గనుచునుండినఁజేసెడిపనిని వాఁడు
తనమనఃపూర్తితోఁజేయు ; దానఁ, బనియు
మేలుగానుండు గనరెదువేళకన్న.

ఆ. ప్రేమఁజూడబఁడినభృత్యుండు, సత్యంబు
స్వామిభక్తిగలిగి, సలుపుఁబనులు
ప్రభువుమీఁదిప్రేమఁ, ప్రాణంబులనునిచ్చు
సరకుగొనక, కొన్నసమయములను.

పా టు ప డు ట

ఆ. ధరణిని సకలంబు దైవంబుసృజియించి,
పాటుపడెడువాని పాలుచేసెఁ ;
బాటు పడినచోట, ఫలియించునన్నియుఁ
బాటువడకయున్న, ఫలముగలదె ?

ఆ. తగినపాటుదేహదార్ఢ్యంబు వెలయించుఁ ;
దగినపాటు మేనితెగులు మాన్పుఁ ;
దగినపాటు కలిమిఁ దప్పక కలిగించుఁ ;
బాటుపడుటతో డసాటిగలదె ?

ఆ. పాటులేక దేహపాటవం బడఁగును ;
పాటులేకసౌఖ్యపదవి తగ్గుఁ ;
బాటులేకయొడల బహురోగములుచేరుఁ
బాటులేనిసౌఖ్య పాటులేను.

ఆ. ఇల్లుజరిగియుండ, నింతటిసిరు లుండ
భృత్యులింతమంది బెరసియుండ

నేనుబనులఁజేయ నేల ? యనకొంత
కాయకష్టమెపుడుఁ జేయవలయు. 48

ఆ. కష్టపడుట మంచికార్యంబటంచును
గానిపనులయందుఁ గష్టపడకు ;
హానికరము కరమునతికాయకష్టంబుఁ
బుడమిలవముఁగష్టపడమిఁబోలె. 49

శ రీ రా రో గ్య ము.

తే. అన్నిటికి ముఖ్యమాత్మ దేహంబునందుఁ
గొఱఁతరాకుండఁగాపాడుకొనుచునుంట ;
తాను దిన్నఁగాఁదిరిగెడుతటినిగాదె
సర్వధర్మములును జేయశక్తుఁడగుట. 50

తే. మానవుండు దేహారోగ్యమూనుకొఱకుఁ
బ్రతిదినంబు నెనిమిదైనఁ, బదియునైన
గంటలవఱకు, మేనికిఁగాని, మదికిఁ
గానితగినంతపనిగల్గి గ్రాలవలయు. 51

తే. ప్రాలుమాలక, స్నానంబుఁబ్రత్యహంబుఁ
జేయుచును, మేనిమురికెల్లఁబాయునట్లు
కాయమంతయు శుభ్రముగాఁగఁదోము
కొనఁగవలయు, నారోగ్యంబుగోరువారు. 52

తే. అట్లుపనిఁజేయుపిమ్మట, ననుదినంబు
కొంతసేపైన, నుత్సాహ మింతెగలుగు
వేడుకలఁబ్రొద్దుపుచ్చుచు, వెనుక, రాత్రి
యేడెనిమిదిగంటలునిద్రఁగూడవలయు. 53

తే. ప్రతిదినంబును, దాఁ జల్లపాటువేళ,
బయలఁ దప్పకయొకగంటవఱకునైనఁ

దిరుగవలయును, దేహంబుదృఢతగాంచి
యెపుడుఁదరుగంగసత్వంబునిచ్చుకొరకు. 54

ఆ. కల్మషోదకంబు గలిగించువ్యాధిని;
నిర్మలోదకంబు నిలుపుదానిఁ,
దెలిసివడియఁగట్టుజలమె గ్రోలఁగఁదగు,
సౌఖ్యమందఁదలఁచు జనుఁడువినుఁడు. 55

తే. మితముతప్పిభుజించుట మేరగాదు;
మిగులఁగుడిచిన, నొడలికిఁదెగులుగలుగుఁ
దనకడుపు నిండినను బంచదారనైన,
విషముభంగినిదలపోసి, విడువవలయు. 56

ఆ. రేయిపగలు మంచివాయువు వచ్చెడు
మార్గములనుగలిగి, మందిరంబు,
పజ్జఁదెమ్మలేక, పరిశుభ్రమైయుండ
వలయునిత్యమును నివాసమునకు. 57

స్వతంత్ర జీవనము

తే. అన్నవస్త్రాదులకు నైన, నధికమైన
భోగభాగ్యంబులకునైనభూమిమీఁద
నొరులనేనమ్ముకొనియెప్డునుండరాదు;
తనదుచేతుల నమ్మంగఁజనునుగాని. 58

తే. పెద్దలార్జించి, లోపలఁబెట్టిచన్న
ధనము ధాన్యంబుఁజోరులు తఱియెఱింగి,
తస్కరించినఁ, బోవునుదాఁచుకొన్న;
నవలవ్యర్థుఁడనిగతియేమియగునొకనుడు. 59

తే. పూర్వులుగడించిచనుమాన్యములునుమడులు,
పండకుండును; రాజులుపన్నుచాలఁ

గట్టుదురువానిమీఁద; దాఁకట్టువడున;
నపుడు రిక్తుని బ్రతుకేమి యగునొ చెప్పుఁడు. 60

తే. తాతముత్తాత లెంతెంత ధనముకూడఁ
బెట్టి, పెట్టెలు నిండంగఁ బెట్టియున్నఁ
గష్టపడి తాము న్యాయమార్గమునఁ బడయు
స్వార్జితంబొక గవ్వతో సమముగాదు. 61

తే. కాన, మానవుఁ డెప్పుడు గష్టపడుచు,
వలయువిద్యల గళలను, బాల్యముననె
చక్కఁగా నేర్చి యితరులసాయమాస
పడక, తనయొంత జీవింపఁ గడఁగవలయు. 62

ధ న ము

తే. న్యాయమార్గంబు తప్పక యర్థమెపుడు
మనుజుఁ డార్జించుచుండంగఁ జనును; దానఁ
బాత్రులకు దాన మొనరింపవలయుఁ గొంత,
యనుభవింపంగవలయుఁ దాననవరతము. 63

తే. తాను జేసినధర్మంబె తన్నుఁ గాచు
ననుట లెస్సగా హృదయంబునం దెఱింగి,
త్యాగ మొనరింపవలయుఁ; దా నేగుతఱిని
తనది చిల్లిగవ్వయు వెంటఁ జనదు గాన. 64

ఆ. దానమియ్యలేక, తాను దినలేక,
ధనము భూమిలోన దాఁచిపెట్టి,
చెడుగులుబ్బు, దానిఁ గడకు దొంగలపాలో
నేలపాలో, చేయు నిజముగాను. 65

తే. ఆయమునకన్న నెన్నఁడు నధికమైన
వ్యయము చేయంగఁ గూడదు; యాచకునకు

దనకుఁగలదానిలో నీయఁదగునుగాని,
దాతనని, యప్పుఁగొనియియ్యఁదగవుగాదు. 66

తే. ఇంటివారలువృద్ధులు గ్రుడ్డివారు
లోనుగాఁ బాటుపడశక్తి లేనివారి
కియ్యవలెఁగాని, యితరులకిచ్చి దాన
మహిని వెలయింపరాదుసోమరితనంబు. 67

తే. మనముగడియించుదానిలో, మఱచిపోక
నిలువచేయంగఁదగుఁగొంతనేర్పు మెరసి
వార్ధకంబున, రోగముల్ వచ్చునపుడు,
గడనఁజేసెడుసామర్థ్యముడుగుఁగాన. 68

స ఖ స్తు తి

తే. ఇంద్రుఁడవునీవుచంద్రుఁడునీవటంచు,
దాపునను జేరియొనరించు స్తవమునకును
కాయముప్పొంగివిశ్వంబుఁగానలేక,
చేతిసొమ్మెల్లఁబోవిడిచెదవుసుమ్మ? 69

ఆ. సరసఁ జేరి, నిన్ను సంస్తవమొనరించు
వారలెల్ల సఖులుగారునీకుఁ;
గష్టకాలమందుఁ గాచువాఁడొక్కఁడె,
నిక్కమైనసఖుఁడు నీకుఁదలఁప. 70

తే. ధనముగలిగినయున్నాళ్ళు, దానిలాగ
వెంటఁదిరుగుచునుందురు, విహితులట్లు;
ధనముపోయినమఱునాఁడు దలఁపవారు
తొంగిచూడరునీయిల్లుదూరమునను. 71

ప నిఁ బ ను చు ట

ఆ. ఆజ్ఞ చేసినట్టు లన్యులఁ బనిచినఁ,
జెప్పుపనిని వారు చేయుకుంద్రు;
చేసి రేని, దానిఁ జెడఁగొట్టుదురు చాల,
హృదయమం దసూయ పొదలుఁ గనుక. 72

ఆ. పరుల వేఁడునట్టు పనిచేయఁ బనిచినఁ
జెప్పఁ దడవ దానిఁ జేయుచుంద్రు;
చేయు పనియుఁ జాల శ్రేష్ఠంబుగా నుండు,
మనసు కుదిరి చేయు మహిమ కతన. 73

తే. చెలిమినైనఁ జేఁదు మేపింపఁ జెల్లుఁ గాని,
బలిమినైనఁ బాలు ద్రావింపఁ బాటుగాదు
కాన, మంచితనముననే కార్యమెపుడుఁ
దీర్ప వలెఁ; గాని పనిగాదు తీవ్రపడిన. 74

చౌ ర్య ము

ఆ. మ్రుచ్చిలంగ, రాజు మున్మున్న దండించి,
దండుగ గొనుఁ దొంటి ధనముఁ గూడ
నిరుగుపొరుగువార లెప్పుడు నిందింత్రు;
పరమునందుఁ జాల బాధతొడరు 75

తే. ఎవ్వరును జూడ రనిమన మెన్నుకొన్నఁ
బాపమది యెప్పుడైనను బయలఁ బడును;
గాని, దొంగతనంబు దాఁగదు నిజంబు;
దీని నెంతయు లెస్సగాఁ దెలియవలయు. 76

ఆ. ఎవరుఁ జూడకున్న, నీశ్వరుఁడైనను
మనము సేయు కాని పనులఁ గనఁడె?

కాన, దొంగతనముఁ గావింపనెందైన
శిక్షతప్పకుంట సిద్ధమరయ. 77

ఆ. ఒరులమాయచేసి సిరిఁగొంతు ననుకొంట
వెఱ్ఱితనముగాని వేఱుగాదు;
దాన, ముప్పుతనకె తప్పకఘటిల్లుఁ;
ఒరులఁజెఱచువాఁడు బాగుపడునె? 78

పరోపకారము.

తే. కడుపె కైలాసమనియెంచి గాసిపడక
శ్రమమునకునైన నోర్చి, శక్తికొలఁదిఁ
బరులకుపకారమొనరింపఁ బాటుపడుదు
రాఁకలియుడప్పిపాటింపకలఘుమతులు 79

వివిధధర్మములు.

తే. భూమిమీఁదను మనమిట్లు పుట్టుటెల్ల
భోజనంబునకేయని, మూఢమతులు
తిండియేలోకమనియుందు రొండుచింతఁ
దక్కి, ధర్మమునందైనఁ దలఁపులేక. 80

ఆ. మంచివాఁడుపుడమి మాటాడుమెల్లగాఁ,
బలువఱెపుడుగొంతుపగులనఱచు;
ముఱికికాల్వలెపుడు మ్రోఁగినలాగున
నదులుసేయుచున్నె రొదలనెందు? 81

తే. భాగ్యహీనులనైన, సేవకులనైనఁ
బరుషవాక్యంబులాడుటపాడిగాదు;
దానఁ, బెట్టినపెట్టెల్లఁ గానఁజేరు;
నదనఁ జేసినమేలును బదటఁ గలియు. 82

తే. ఎదుటివారిని మర్యాద నెలమిఁ జేసి,
తానుమర్యాదబడయంగఁదగునునరుఁడు;
వారి నటులు తాను గౌరవ పఱుపకున్నఁ
దనకు గౌరవమబ్బఁదు ; తథ్యమిదియె 83

ఆ. మంచికార్యమునకు, మానక యెప్పుడు
యత్నమాచరించు టర్హమగును ;
మొదలఁగాకయున్న, బెదరక మరిచేయ
వలయుఁ; గానిపట్టువదలఁదగదు. 84

ఆ. చెడ్డకార్యమునకుఁ జేరరాదెప్పుడు ;
చేరెనేనిమేటిచేటు వచ్చు ;
హీనకృత్యమందు నెఱుఁగకచొచ్చినఁ
దెలిసినపుడెవిడిచి తొలఁగవలయు. 85

ఆ. అల్పబుద్ధులెప్పు డన్యులతప్పుల
వెదకుచుందు ; రల్పవిషయములను
గొప్పగాఁగనెంచి, కోపంబువహియింతు ;
రలుకవిడువకుందు రనవరతము. 86

ఆ. అలఘుబుద్ధులెపుడు నన్యులగుణముల
నభినుతింతురెఱిఁగి ; యవగుణములఁ
దడవకుందు ; రలుకఁదడవుగఁబూనరు ;
సైరణను వహింత్రుసంతతమును. 87

ఆ. తనకుఁజేయుమేలు మనమునఁగుక్కయు
నెఱిఁగిసతముస్వామియిల్లుగాచు ;
మేలుమఱచునేని, మేదినిమనుజుండు
కుక్కకన్నఁగొంతతక్కువరయ. 88

తే. తప్పుచేసితి వేనియు, నొప్పుకొనుము ;
గురునిముంగలఁగల్పించుకొనుచువచ్చి
మాయమాటలఁజెప్పుట మానుకొమ్ము ;
దాననొజ్జలునీయెడదయఁదలంచు. 89

ఆ. పిలచియొకరు మనయభిప్రాయ మడిగినఁ
బక్షపాతబుద్ధిఁబాఱదోలి
మనసునందుఁగలదె, మాటుపెట్టక తెల్ప
వలయు, నొకనికెగ్గు గలుగుచున్న. 90

ఆ. సూక్ష్మమంచు నెంచి చులుకసేయఁగ రాదు ;
సూక్ష్మములె, వినుండు, స్థూలమగును
జలకణములు గలిసి, జలరాసి కాలేదె ?
చిన్న వాని నేల చేయివిడువ ? 91

ఆ. మహినినాఱు నెలలు సహవాస మొనరింప
వారువీరలగుదు రారయంగఁ ;
గాన, జనుఁడుమంచిమానిసితోడనె
చెలిమి నెల్లతఱిని జేయవలయు. 92

తే. మున్నె, వాగ్దాన మొనరింపకున్నయపుడె
పదిగఁదలపోసిమఱిచేయవలయుఁజుమ్ము
చేసి చెల్లింప లేకుంటసిగ్గుపాటు
చేయఁ గలిగియుఁ జేయమి హేయమరయ 93

తే. తిన్నగా మాటలాడంగఁ దెలియనట్టి
వాఁడెవండైన, నినుదప్పఁబలికెనేనిఁ
దప్పుగాఁ బట్టుకొనుచును, దాని నీవు
పట్టికల్లార్చి, కోపంబుపడకుమెపుడు. 94

ఆ. ఒక్క కాలమందు నొక్కపనినె చేసి
యయ్యది కడముట్టనైనవెనుక

మాఱుపనికిఁ దాను మరలంగఁదగుఁగాని
పెక్కుపనులకొకట నిక్కరాదు. 95

ఆ. పెద్దవారలైనఁ బిన్నవారైనను
జెప్పునట్టిపలుకుఁ జెవిని జొనిపి,
యుక్తియుక్తమైన, నొయ్యన గ్రహియింపు ;
కానిదైనఁ గొనకమానుమీవు 96

తే. పలికిబొంకనిజిహ్వయుఁ బాడిగలుగు
వర్తనముఁ బాపమెఱుఁగనిబాహువులును
బురుషునకు నెంకుజారనిభూషణములు
కాని, విలువబట్టలు గావు, కావునగలు. 97

ఆ. తెల్లవార లేచి, దినమెల్ల మనచేయు
కర్మచయములోనఁ గర్మసాక్షి
ప్రతిదినంబు మంచిపనులఁ గొన్నిటిఁ
జూచి, సొగునట్టుగఁ జరియింపవలయు. 98

ఆ. పరులునీకు నెట్లు వాంఛింతువో చేయ
బరుల కట్లు చేయవలయు నీవు ;
సర్వశాస్త్రములను జర్చింపఁ దేలెడు
సారమైనధర్మసరణి యిదియె. 99

తే. మేను క్షణభంగురంబౌట, మానసమున
నుంచి, రేపుచేసెద నని యుంటమాన
వలయుఁ సద్ధర్మములనేఁడె సలుపవలయు
నెల్లి మనముందుమో లేమొ యెఱుఁగరాదు. 100

తే గీ. ఇందుఁగలపాఠశాలలయందుఁ జదువు
దిగువతరగతిబాలుర తెలివి కొఱకు
నీతిదీపికయను నూఱు గీతములను
కందుకూరి వీరేశలింగము రచించె.
